

thesauri diripiuntur. Cæterum in Gallias profectus Beltrandus, graviter de Actio conquestus apud Pontificem, primum: quod suppetias eo ferente soluta obsidione Ferraria foret, ductores tot capti, tum magna pars exercitus interisset, qua jactura ad defectionem Bononienses potissimum impulsi, ipseque Legatus cum ignominia & damno fugatus esset. Exacerbatus clade & contumelia Pontifex, Vicecomites, qui in gratiam redierant, renovatis diris, atque execrationibus, iterum pro nefariis & impiis haberi iussit. Ea re quidam Longobardorum, & ii præcipue, quibus crescentes Vicecomitum opes invidiæ erant, gaudio magno affecti sunt. Thaddæus post Legati fugam, everfamque arcem, rempublicam capessit, & velut princeps in urbe constitutus, haud ita multo post Brandolisum, quem locum in tumultu & novitate rerum asciverat, urbe ejecit. Ferox erat atque intemperans, hos bonis & fortunis spoliabat, illis profusæ multæ largitiones. Ita maleficiis & rapinis modus nullus. Thaddæus rerum potens reconciliari cum Pontifice statuit, seque dedititium urbis procuratore recepta proficetur. Cæterum populus illata detrimenta haud parvo pretio luit; namque non prius à detestatione Pontifex remisit, quam vigintimillia florenorum perfolveret. Hoc anno postridiè Idus Junias arx Papæ, quam Actius vallo & fossa circumdederat, quum adhuc nomine & titulo Boëni custodiretur, quum amissa subsidii spes esset, Præfectus regius eam Populo Papiensi tradidit. Eodem anno Lambrus, quem Eupolis (*) emittit & Moguntiam allabitur, per Junium, Julium, & Augustum deficit, adeoque exaruit, ut quingentis & mille passibus supra oppidum, & totidem infra nihil aquæ resideret. Plaustra & jumenta per alveum, atque etiam homines pedibus siccis commerent. Res numquam alias visa, & proinde prodigio similis. Inter hæc Lodrisius consilia nova cum præfectis Germanorum militum iniiit; pecuniam ingentem pollicetur, si secum de intercepto regno sentient, quando illorum ope & armis facile Actius à dominatu submoveretur. Enunciatur conjuratio, statimque Lodrisius noctu cum mercenariis è Mediolano Comum profugit. Excepit eum Franchinus Rufcha inter Comenses ea tempestate princeps. Mercenarii & externi milites stipendiis fraudati in Germaniam abiere. Lodrisius Veronam ad Mastinum concessit. Hunc Mastinus magno cum honore excepit, pecunias insuper assatim ad vitam lautè agendam, tum etiam ad comparandos milites, ut aliquando illatam à consanguineis injuriam armis ulcisci posset. Proscripsit Actius Lodrisium, illiusque bona partim publicavit, alia iis adscripsit, quos partis suæ paullo studiosiores cognoscebat. Creditum est à multis, quod etiam in annalibus proditum, cum Franchino Rufcha, & Caccino Tornello Lodrisium priusquam finibus cederet consilia novarum rerum adversus Actium inivisse, id quod à vero non abhorret. Invenit Actio & Patris Franchinus & Tornellus, & perinde super insidiis, & proditione suspecti; neque item Lodrisius inpropinquos arma intulisset, & trans Abduam transgressus tantum agri excurrisset, tot ca-

Tom. XXV.

A stella atque vicostam brevi cepisset, nisi confectu & favore Ruschoni & Tornelli, qui clam factione sua opem præstiterunt. Annus agebatur millesimus tercentesimus trigessimus quartus ab ortu Domini cum moritur Johannes Pontificum retro ditissimus. Ingentem & vix credibilem vim auri reliquit; undecimo ab ejus obitu die Benedictus XII. sufficitur; Urtus item Justinianus natione Venetus Prætor Mediolani constituitur. Fuit hic in dicendo Juræ prudens, justus, atque magnificus, tantumque in reddendis judiciis præstitit, ut sine Præturæ vicibus quattuor annos in perpetuo magistratu permaneret, quod ante nemini obtigerat. Actius domum, vel potius regiam extruxerat, quæ quum parum ampla ad eam multitudinem capiendam, quæ Principem sequebatur, esset, vicinas Pagnanæ gentis emit; ita coeptam regiam ampliavit. Stabant Cremonenses sub ditione Regis Boëmorum. Præfecerat urbi Rex Poncinum de familia Pontionia. Cremonensem agrum cum valido exercitu hostiliter invasit Actius, atque prædabundus ad mœnia usque pervenit. Obledit diutius. Exterriti Cremonenses quum hostem à se propulsare nequirent, deditioem ad tempus paciscuntur, si à Boëmo intra Idus Julias subsidia non venerint, & finibus Actius propulerit, urbem ipsam Actio se tradituros. Accepta conditione Actius Mediolanum revertitur. Luchinus patruus inter hæc, adjunctis copiis Mattini, Padum transgressus Parmensem agrum deprædatur, atque inde Rhegium usque & Mutinam excurrens, populatione cuncta permiscet, occisis multis, abductaque ingenti præda, incensis vicis tres populos continenti populatione vexavit. Jam dies deditioem faciendæ constituta advenerat, & quum à Boëmo nulla spes ferendæ opis esset, Cremonenses urbem & sua Vicecomiti dedunt. Ita Cremona tertio Vicecomitum facta fuit: eam primum obtinuerat Matthæus, tum Galeatius, tertio Actius in potestatem & imperium redegit. Per hæc tempora scribunt quidam frustra ejus statua, quæ contracta & dilcerpta olim fuerat, dum Matthæus occiso Ricciardino Langusco Papiam cepit, à Papiensibus redempta: erant enim Mediolani distracta, & per domos familiarumque divisa, sed deinde sic ferruminata in pristinum reformatur, & struictili in columna superposita est. Statua Mediolanum versus respiciens, quippe dextra porrecta, indicans Mediolanensi per interpositam fidem se parituram. Cæterum, ut alio loco scripsimus, adhuc ambigo, Antonini, an Odoacris Gotorum Regis ea imago fuerit. Pervenisti est operis. Reficere constatam qui potuerit haud equidem ajunt, sed frustra denuo compacta, at istud difficillimum: ingenium, atque solertia artificis magna, magnaque vis ferruminationis fuit, quasi disiecta & dissipata membra suo ita loco compacta coëant, & quadrent, ut nulla vestigia fracturæ extent; quamquam sinistrum crus ad cetera membra parum conveniat. (**). Per idem tempus Actius Placentiam, quæ decem & amplius annos sub fide & ditione Pontificis steterat in potestatem suam redigere tentavit. Pons erat super Padum sublicius, per quem toto licebat Mediolanensem fines invadere, ita crebris ex-

K cur-

(*) Lacus est, de quo Paulus Jovius in vita Othonis Vicecomitis edit. Paris. pag. 49.

(**) Adhuc equestris hæc Statua Operis certè Romani ante Templi maximi fores Papie visitur, eamque vulgus ignarum Regisolem nuncupat.